

Nro. 47.

A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken Junius 11-ik napján 1813-dik
esztendőben.

B é t s.

A' mi Felséges Császárunk és Királyunk, a' ki
e' folyó Mindszent havának első napján Laxen-
burgból, Csehországban fekvő Gitschini uradal-
mába utazott vala, azon hólnap harmadikán, a'
Fels. Aüstriai Háznak, és az ide való Publikum-
nak, sőt minden nív alattavalóinak tellyes örö-
mökre szerentséssen, és friss állapotban oda ér-
kezett. Első éjjel *Budwitzban*, második éjjel
Collinban hált Eő Csász. Kir. Felsége.

Nagy méltóságú ifjabb Gróf *Nádasdy Mihály*
Úr Eő Nagyságát, Fogaras Földjének örökös
urát, Tek. Komárom Varmegyének örökös Fő
Ispánját, Cs. Kir. Kamarás Urat, és a' Fels. Ki-
rályi Udvari Magyar Cancellarianak Referenda-

riusát, több esztendőig való megkülönböztetett szolgálatajára való tekintetből, minden szokott taksa fizetés nélkül, Cs. Kir. titkos Tanácsosi rangra méltóztatott Fels. Urunk emelni. —

Tekint. törvényesen egyesült Gömör és Kis Hont Vármegyéknek, mellyek néhai Tóth - Prónai *Báró Prónay Gábor* Cs. Kir. titkos Tanácsos Úrnak halála után tsak nem két esztendei özvegy-ségben éltek vala, Administratorává, Méltós. Vasáros - Naményi *Báró Eötvös Ignátz* Csász. Kir. titkos Tanácsos Urat, kedves Magyar Hazánk leg féltőbb kintsének a' Sz. Koronának egyik őrzőjét Administratorává tenni méltóztatott Eőfel-sége, a' ki a' múlt Sz. György Havának 28-ik napján iktattatott bé azon méltóságos hivataljába, számos úri Rendeknek és Karoknak jelenlétekben.

Prussia Birodalom,

A' föld népének közönséges felkeléséről kiadott Kir. Rendeléseknek további folytatása.

12.) Minden Ármádia és Corpusok Kommandásainak jussok van azoknak a' felkelő Kerületeknek kiállításokra, és annyi embereknek magokhoz való hívásokra, a' mennyit szükségesnek lenni ítélnék. Hasonlóképen minden felkelő nép Kormányozóinak, és Kerületbéli Előjáróknak; mindazáltal a' két utolsóbbak tsak azokban a' Kerületekben, a' mellyeknek Előjáróivá tétettek. Ezeken a' személyeken kívül halálos büntetés alatt senkinek sem leszen szabad a' közönséges felkelő népet kiállítani, vagy azokat tsak szóval is az őszve gyűllésre ingerelni.

A' közönséges felkelő földnépének Kerületeiről, védelmező deputatióiról, 's azoknak foglalatosságokról.

13.) A' felkelő földnépének, részenként, vagy egészen leendő könnyű kiállítására nézve az egész ország kerületekre osztattassék fel.

14.) Ezeket a' kerületeket all kerületekre kell felosztani, mellyeknek számokat és határokat a' tartományokbéli Kormányozók határozzák meg.

15.) Egy all kerület 5 — 600 felkelő emberből áll. Hogyha szükséges leszen, több allkerületbéli embereket is össze lehet kaptsolni; mindazáltal sok emberrel bánni alkalmatlan és nehéz dolog.

16.) A' katona kormányozók természetes előjárói a' felkelő földnépnek az ő tartományaikban.

17.) Ők nevezik ki a' polgári kormányozókkal egyetértőleg a' felkelő Kerületekben, vagy all. kerületekben a' felkelő földnépének előjáróit, vagy tisztjeit.

18.) A' jelenvaló rendelésnek ki hirdetése után minden helység és falubéli közönségeket a' kerületekbe kell gyűjteni. A' fekvő jószágoknak birtokosi magok közöttül válasszanak ki olly férfiakat, a' kik az all-kerületeknek deputatusaiból álljanak. Minden all-kerületnek személyét egy deputatus viseli.

19.) Ezek a' ki választott személyek védelmező deputatiónak neveztetnek, és vagy a' Kerületbéli előjáróhoz közel laknak, vagy leg alább azoknak meghívásokra egy pillantatban megjeleni kötelesek lesznek.

20.) A' 2000 léleknél többől álló városokban a' polgármesterek igazgattyák a' védelmező deputatiót.

21.) Ezek a' védelmező deputációk fognak tanáskozni, és jól megfontolni a' dolgot értőkkel, hogy és mennyi ideig lehessen az ő kerületeiket óltalmazni, 's akkor osztán fognak arra való rendelkezéseket tenni, bátor távol legyen is még attól az ellenség.

22.) A' mező városokról példának okáért meg kell jegyezni, hogy az erdőkön kívül, a' mellyekben az által marsirozást külömbkülömbféle módon, úgymint az útnak fákkal való bévágása vagy elrekesztése, sántzok, töltések, les-helyek, 's több e'félék által meg lehet akadályoztatni, a' sok álló vizek, tavak és mocsáros helyek is hasznos eszközök a' végre. A' felkelő földnépe köteles és mindenkor kész legyen ezeknek eszközlésére.

23.) A' védelmező deputációk jegyezzék fel a' közönséges felkelésre (insurrectióra) alkalmas ifjakat és embereket, a' 15 esztendőstől fogva a' 60 esztendősig, és csak a' hibás embereket, gyermekeket, és véneket vegyék ki az alól. Meg a' kerületeikben találtató lovakat is írják fel.

A' felkelő földnépének büntetéséről.

24.) Továbbá a' védelmező deputációk határozzák meg azt a' büntetést, a' melly alá azt vetni kell, a' ki maga kötelességéről elfelejtkezvén valamelly goromba vétekbe esik. Mellyre nézve következő hadi törvényeket kell a' Közönségeknek eleikbe terjeszteni, 's azokat azokra megesküdtetni.

25.) Minden meg támadás, tolvajság, és más vagyonának elpusztítása, a' barátságos földön, a' Komandirozó Generálnak és hadi Kormányo-

zónak parantsolatja nélkül; minden közönséges adó, úri szolgálat, az előjáróknak tartozó engedelmesség ellen való feltámadás megbotsátathatatlanúl meg fog büntettetni. Hasonlóképen minden fellázasztás és pártütés.

26.) A' haza való szökés, a' felkelésre való parantsolatnak nem engedelmeskedés, a' tisztekekkel való ellenkezés gyalázatos büntetést vonnak magok után; mint p. o. az egyházból való kirekesztést, a' kerületbéli hivataloktól, és jószágok bírásától való megfosztatást, a' nemzeti kárának viselését s. a. t. Sőt még több 's nehezebb büntetések alá is, a' mint t. i. a' környülállások hívánni fogják, rekeszthetik az illy embereket a' védelmező deputatiók.

27.) A' félénk, és az olly felkelő emberek, a' kik állóhelyeket minden szükség nélkül elhagyák, fosztassanak meg fegyverektől, szokott adajok, úri szolgálatjuk dupláztassék, sőt meg is botoztassanak. A' ki rabszolgához illő indulatot mutat, rab módjára büntetessék meg.

28.) Minden papok eránt olly bizodalommal viseltetek, hogy ezen rendeléseknek tzielját, és hasznát a' népnek többször meg magyarázzák, szívekbe bényomják, és hogy az ő papi gondviselésekre bizott közönségeket minden nyomorúságaikban, viszontagságaikban, és veszedelmikben szemek előtt tartják, 's azokat el nem hagyják.

A' felkelő földnépről való gondviselésről.

29.) A' ki a' felkelő föld népe között az ellenség előtt sebbe esik, az a' leg közelebb való ispotályban az Ország költségén fog gyógyíttatni és tápláltatni. A' ki közöttök rabságra esik

és keményebben tartatik az ellenségtől, mint szoktak a' reguláris katonák tartatni, a' tromfot tromfal fogom vissza üttetni, az az, én is úgy bánatok az ellenségnek fogságba esett embereivel. Ezt a' tzikkelyt Frantzia nyelvre is által kell tenni, és mindenütt, a' hol a' föld népe felkél, kiszegeztetni.

30.) A' megtsonkítottaknak reménységek lehet a' közönséges szolgálatokra, és az invalidusoknak penziójokra; azokra az özvegyekre és árvákra, a' kiknek férjek és attyok a' betsület ányán meghalnak, szinte olly gondviselés fog lenni, mint a' reguláris katonáknak özvegyeikre és árváikra.

A' felkelő föld népének felserkentésekről, és megjutalmaztatásokról.

31.) Azok a' felkelő földnépe között valók, a' kik vitézi tetteik által magokat megkülömböztetik, hasonló jutalmakat és tisztségeket fognak nyerni, mint az álló hadi seregeknél. — (Folytatását másszor.)

A' Tsatázó mezőről.

A' Cseh Országi és Sziléziai határokról olyan hír érkezett hozzánk, hogy ezen folyó Sz. Iván havának 4-ik napján a' két hadakozó Hatalmasságok fegyver szűnésre léptek, és a' békesség eszközlése végett meghatalmazott követek választattak volna ki, úgymint a' *Frantzia Császár részéről*: a' Vicencai hertzeg (Marsal Calincourt) Fő Lovászmester, Oszályos Generális, Szenátor, és a' betsület legiójának nagy keresztes vitéze; az *Orosz Császár részéről*: Generál. Lajtinant Gr. Schuwaloff a' Császár Adjutánsa, és a' Sz. Wladimir Rendjének nagy ke-

résztes vitéze; a' Prussziai Király részéről pedig: Generál Lajtnant *Kleist* a' Prussziai Kir. veres sas vitézi Rendnek nagy keresztés tagja.

Minekutánna ezek az itt említett meg hatalmazott követek, e' folyó Sz. Iván havának első napján *Gobersdorfban* a' magok hitelező leveleiket egymással feltserélték, és 36 óráig való fegyver szünesnek neveiket aláírták, 's ezen végre a' két ármádiának külső vígyázóik közt fekvő *Plaswitz* nevű helységben öszve gyűltek, 's abban mind a' két részről megegyeztek volna, hogy a' békességes alkudozás ideje alatt minden ellenségeskedések megszűnnyenek: következő tzikelyeket határoztak meg:

1.) A' jelenvaló fegyverszűnésnek kihirdetése után minden ponton szűnnyenek meg az ellenségeskedések. — 2.) Ez a' fegyverszűnés a' jövő Julius 8-ik napjáig tartson, 's annak eltelése után, a' felmondásig még hat napig. — 3.) Ahoz képest, a' felmondás után csak hat nappal kezdődhetnek el az ellenségeskedések a' két ármádának fő hadi szállásain. — 4.) A' két hadakozó hadi seregek közt való demárcationalis línea következő módon határozott meg:

a) *Szileziában* a' Frantzia ármádiának líneája a' Cseh Országi 's Sziléziai határokon kezdődik és *Seiferschaun*, ó *Kemnitzen*, azon kis folyóvíz' bal részén, melly *Barthelsdorftól* nem messze a' *Bober* vizébe omlik; onnan ennek a' folyóvíznek mentében *Lahnig*, onnan leg rövidebb líneáu *Neukirchig*, 's onnan ezen folyóvíz mellett az *Odera* vizéig terjed ki. Ebben a' líneában lévő városok, úgymint: *Parchwitz*, *Liegnitz*, *Goldberg*, és *Lahn* azoknak külső várossa-

ikkal egyetemben, a' Fr. armádia által fognak elfoglaltatni.

b) Az egyesült, az az, az Orosz Császári, és Prusszai Királyi Armádáknak demarcationalis líneájok hasonlóképen a' Cseh Országi határon kezdődik, és Dittersbachon, Pfaffesdorfon, és Landshuton által a' Bober folyóvíz mellett Rudelsdorfig terjed ki, onnan Balkenhaynon, Strigaun által a' Striegau folyóvíz mentében Canthig fut, 's onnan Bethlernen, Oltaschinon, és Althofon keresztül az Odera vizéig megyen ki. — Az egyesült armádiák *Landshut*, *Rudelsdorf*, *Balkenhayn*, *Striegau*, és *Canth* városokat, azoknak külső városaikkal együtt elfoglalhatták.

c) A' Frantzia, 's egyesült armádák demarcationalis líneái közt fekvő egész vidék egy részhez sem tartozik, következésképen sem az egyik, sem a' másik armáda, sőt még a' felkelő föld népe sem foglalhattya azt el; ez a' rendelés *Boroszló* városát is illeti. (Demarcationalis líneának neveztetik az olly línea közt fekvő föld, mellynek határán túl sem az egyik sem a' másik armádának menni nem lehet).

d) A' Katzbach nevű víznek az Oderbe való befolyásától következik a' demarcationalis línea az Oder folyóvíz mentében a' Szakszoniai határig, 's onnan a' Szakszoniai és Prusszai határok mellett az Albis vizébe ütközik, mivel *Mühlrosétól* nem messze az Oderától eltávozik, és a' Prusszai határ mellett megyen, úgy hogy egész Szakszonia, a' Dessau hertzégység és az ezekkel határos Rénusi szövetséghez tartozó kis Statusok a' Frantzia Armádához 's ennek szövetségeseihez, egész Prusszia pedig az egyesült armádiá-

hoz tartoznak. A' Szakszoniában bészárt Pruszszus vidékeket úgy kell nézni, mint neutrális tartományokat, és azok sem az egyik, sem a' másik hadi seregektől el nem foglalíthatnak.

e) Az A' bis folyóvíz annak torkolatjáig zárja bé a' hadakozó ármádák közt való demarcationalis líneát, az alább megnevezendő pontokat kivévén. — A' Frantzia ármádia azokat a' szigeteket, és mind azt, a' mi a' 32 ik katona osztálynak birtokában van Junius 8-ik napján, megtartya.

f) Hogyha Hamburg városa ostrom alatt van, avval akként kell bánni, mint bánnak más ostrom alatt lévő városokkal. Mind azok a' jelen való fegyverszűnésnek tzikkelyei, a' mellyek ezeket erányozzák, Hamburg városára is fordíthatók.

g) A' hadakozó ármádák külső vígyázóinak líneája, a' mint Junius 8-ik napján éjfélkor lenni fog, leszen a' 32-ik katona osztály seregnek demarcationalis líneája, fenn tartván azokat a' rendeléseket, a' mellyeket a' Comendánsok szükségseknek lenni ítélnék. Ezeket a' rendeléseket, a' két ármádia Generál Stabjától való tiszteknek költsönös meg egyezésekből a' reciprocitásnak (visszonozásnak) leg szorosabb törvényei szerint kell intézni.

5.) A' *Dantziki*, *Modlini*, *Zamosci*, *Stettini*, és *Küstrini* erősségbe, minden harmad napban elegendő eleséget küldjenek a' blokirozó (az azokat zárva tartó) seregeknek Kommendánsai, a' várakban lévő katona őrizetnek számához képest. — Mellyre nézve minden várbeli Comendánsnak egy Commissariusus leszen a' várat vagy

erősséget zárva tartó hadi népnek Commendánsánál, a' ki arra fog vigyázni, hogy az alku szerint meghatározott eleségek szorossan kiszolgáltatassanak. — 6.) Minden erősségnek, a' fegyverszűnés ideje alatt, a' maga kerületjén kívül, egy Frantzia mértföld legyen a' kerülete. Ez a' kerület pedig neutrális legyen, az az, sem az erősségben lévő katona őrizethez, sem az azt zárva tartó sereghez nem fog tartozni; következésképen, a' Magdeburgi erősségnek határa az Álbis folyóvíznek jobb partján egy Fr. mértföldre terjed ki. — 7.) Minden ostromlás alatt lévő erősségbe egy Fr. hadi tiszt küldetessék, és az azokban lévő Commendánsok tudósítassanak mind a' jelenvaló fegyverszűnésről, mind az erősségben lévő katona őrizetnek táplálásokról. Az illy Fr. tiszteket oda és ide való menetelekben mindenkor egy Orosz vagy Prusszus tiszt kísérelheti. — 8.) Mind a' két részről kinevezett Commissariusok fogják az adandó életnek árát meghatározni, 's azt minden hólnap végén, a' fegyverszűnésnek megtartására vigyázó Commissariusal együtt az Ármáda Kintstartójánál kifizettetni. — 9.) Mind a' két részről, a' Generál Stabtól hadi tisztek neveztessenek ki, a' kik a' demarcationalis líneát azokon a' pontokon rendbeszedjék, a' mellyek a' víz folyások által meg nem határozottak, és a' melyek valamelly késedelmet okozhatnának. — 10.) A' hadi seregeknek mozdulásaik akként fognak reguláztatni, hogy mindenik ármádia Majus 31-ik napján a' maga líneájában állhasson, hogy az egyesült ármádának azon corpusai vagy részei, mellyek az Álbis folyóvízen túl Szakszoniába vannak, térjenek vissza Prusz-

szíába. — 11.) Kúldettségének a' Frantzia és egyesült ármádiáktól olly tisztek, a' kik minden ponton a' fegyverszűnés kihirdetése által az ellenségeskedést megszüntessék. Ezeket a' tiszteket mind a' két részről lévő fő Komendánsok szükséges hatalommal ruházzák fel. — 12.) Mind a' két részről két Generálisok fognak Commissariusoknak neveztetni, a' kik a' jelenvaló fegyverszűnés bétellegesítésére vigyázzanak, a' kik új Marchiában a' neutralitás líneájában tartózkodjanak a' végre, hogy ha valamelly villongások támadnának, azokat elintézhessék. — Ezeknek a' Commissariusoknak 24 óra elforgása alatt oda kell menni, hogy azokat a' tiszteket és parancsolatokat elküldhessék, a' kiket a' jelenvaló fegyverszűnés ereje szerént szükség leszen elküldeni. — *Igy esett és végeztetett el 12 tikkelyekben, és a' fent nevezett napon, 's hólnapban, két párban kikészítetett.* — Aláírtak: Caulincourt Vicenzai hertzeg, Gróf Schuvaloff, és Kleist.

Hadi Történetek.

Azokról a' véres ütközetekről, mellyek a' Frantzia és egyesült Orosz 's Prusszus ármádiák közt a' múlt Pünköst Havának 19, 20, 21 és 22-ik napjain Felső Luzatziában estek vala, következő hivatal szerént való tudósítás adatott ki a' Frantzia Monitörnek 30-ik Májusi darabjában.

A' Lützeni verekezésben való veszteséget az Orosz Császár és a' Prussziai Király azoknak a' hibáknak tulajdoníttyák, a' mellyeket az ő Generálisaik a' verekedő hadi népnek igazgatásában tettek, kiváltképen pedig azoknak a' nehézségeknek, mellyek 150 — 180 ezer emberből álló ármádiának megtámadó mozdúlásaival öszve köt-

tetve vannak. Arra való nézve arra határozták meg magokat, hogy a' hét esztendőnek históriájában nevezetessé lett *Bautzeni* és *Hochkirche* i tábor helyeket foglalják el, és azokat a' segítő seregeket, melyeket a' Vistula folyóvíz környékéről, és több hátok megett lévő pontokról vártanak vala, ott gyűjtsék öszve; ennekfelette, hogy azon tábor helyeket minden lehető eszközök által megerősítsék, 's ott ismét meg ütközzenek, melyek, a' mint ők reménylették vala, az ő hasznokra fognának fordúlni. (*Bautzen* vagy *Budissin* felső Lusatziának fő városa arról lett a' hét esztendei háborúban nevezetessé, hogy 1757-ik esztendőben azt a' Prusszus hadi nép elfoglalta; hogy annak várában egynéhány százat közülök az Ausriai seregek hadi fogságra ejtettek, 's az azután következett esztendőben most a' Prusszusok, majd az Austriaknsok voltak annak birtokában. — *Hochkirchen* pedig az által, hogy 1758-ik esztendőben, October 14-ik napján Ausriai Feldmarsal Gróf *Daun* ottan a' Prussziái Armádiát nagyon megverte, 's azon győzedelmet vett).

A' 11-ik Frantzia Corpusnak komandirozó vezérje a' Tarenti Hertzeg (*Marsal Macdonald*) Majus 15-ik napján *Bischofsverdából* kiindulván, azon nap estéjén egy ágyúlövés messzeségre állott Bautzentől, a' hol az egész ellenséges Armádiát recognoscirozván, vagy megkémlelvén, azon helyen meg állapodott. — Ettől a' pillantattól fogva, a' Frantzia Armádának corpusai a' Bautzeni tábor hely ellen küldettek. (A' Fr. Armáda több corpusokra van felosztva; minden corpus 30, 40, sőt 50 ezer emberből álló, és minden corpusnak különös vezére van; minden corpus egynéhány osztály seregre osztatik fel, 's mindenik osztály különös vezértől kormányoztatik, az illy vezér allvezérnek neveztetik, p. o. a' Moszkwai Hertzeg (*Marsal Ney*) a' 10-ik corpusnak vezére volt, és ő alatta szolgálnak, *Lauriston*, *Sebastiani* és *Reinier* Generálisok)

Folytatását a' jövő postanapon.

D. D. S.